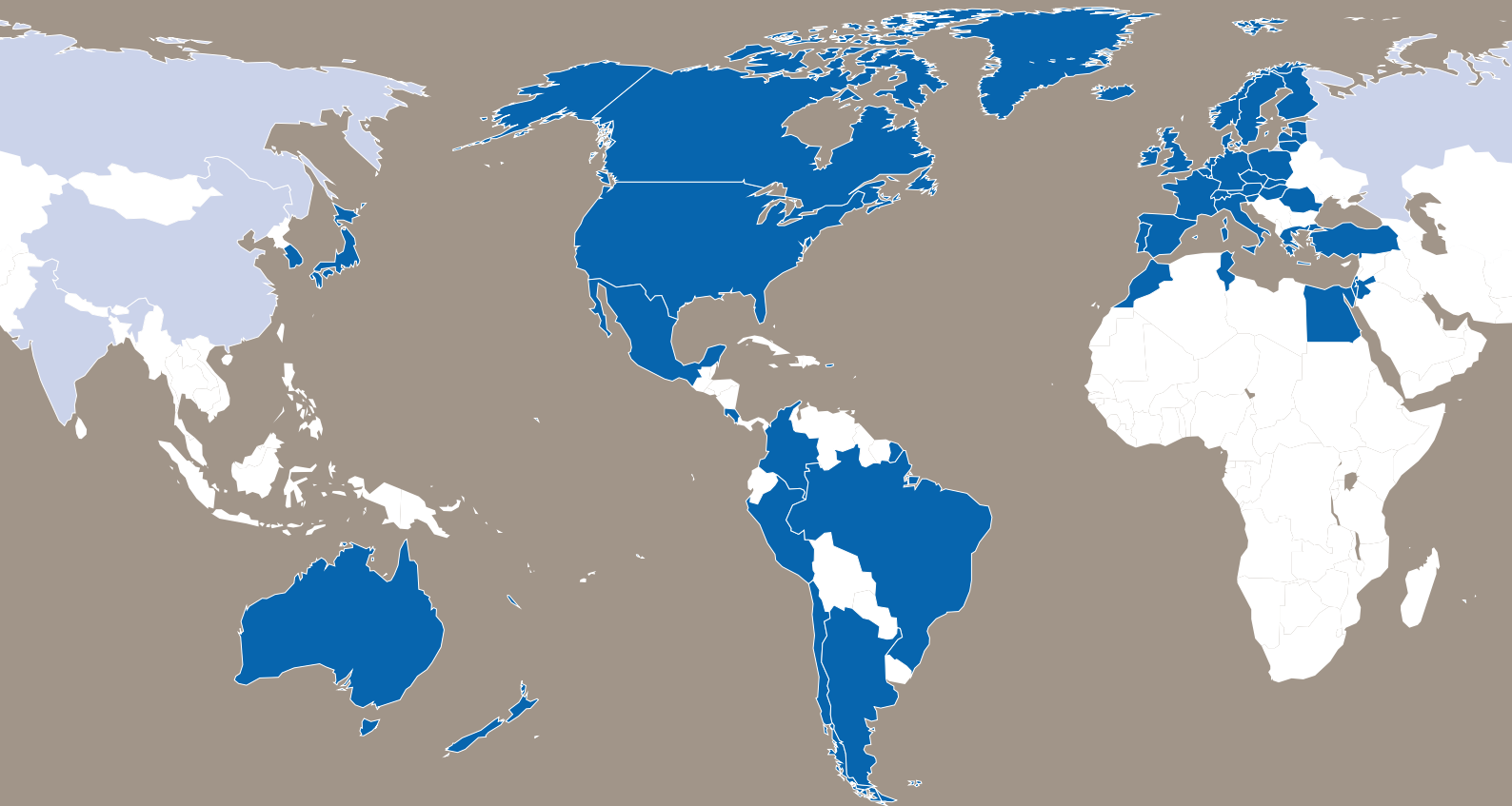

ÅRSRAPPORT
2013/2014

OECDs **RETNINGSLINJER**
FOR FLERNASJONALE SELSKAPER

NORGES
KONTAKTPUNKT

46 land har vedtatt å følge OECDs retningslinjer og er dermed forpliktet til å opprette et nasjonalt kontaktpunkt.

- **Land med kontaktpunkt:** Argentina, Australia, Østerrike, Belgia, Brasil, Canada, Chile, Colombia, Costa Rica, Tsjekkia, Danmark, Egypt, Estland, Finland, Frankrike, Tyskland, Hellas, Ungarn, Island, Irland, Israel, Italia, Japan, Jordan, Latvia, Litauen, Luxembourg, Mexico, Marokko, Nederland, New Zealand, Norge, Peru, Polen, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Sør-Korea, Spania, Sverige, Sveits, Tunisia, Tyrkia, Storbritannia og USA
- **Observatørland:** India, Kina og Russland

Kartet er kun veiledende og tar ikke stilling til territoriell status eller suverenitet.

OECD

Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) skal stimulere økonomisk utvikling og verdenshandel, og de 34 medlemslandene er forpliktet til demokrati og markedsøkonomi. OECD har de siste årene fått flere nye medlemmer. Chile, Estland, Israel og Slovenia kom med i 2010. I tillegg er det utstrakt samarbeid med land som Brasil, India, Indonesia, Kina, Russland og Sør-Afrika.

OECDs retningslinjer

OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper er anbefalinger fra medlemslandenes myndigheter om ansvarlig næringsvirksomhet. Alle bedrifter med internasjonal virksomhet (herunder produksjon, handel og investeringer) forventes å bruke Retningslinjene. De angir prinsipper og standarder for god forretningsskikk i samsvar med gjeldende lover og internasjonalt anerkjente standarder. De dekker områder som menneskerettigheter, miljøvern, bestikkelser og pengeutpressing, arbeidstakerrettigheter og offentliggjøring av opplysninger. Retningslinjene er forhandlet frem av myndigheter i

samaråd med fagbevegelse (TUAC), næringsliv (BIAC) og sivil samfunn (OECD Watch). De ble sist oppdatert i 2011. Se mer på side 4.

Nasjonale kontaktpunkter

Alle OECD-land og andre land som frivillig har sluttet seg til OECDs retningslinjer er forpliktet til å etablere et nasjonalt kontaktpunkt. Kontaktpunktene skal bidra til å fremme Retningslinjene, behandle spørsmål og henvendelser om dem og bidra til å løse enkeltsaker knyttet til hvordan bedrifter etterlever Retningslinjene. Hvordan kontaktpunktene organiseres er i stor grad opp til hvert enkelt land, men for å fremme målet om funksjonell likeverdighet, har Retningslinjene veiledende prosedyrer for kontaktpunktene arbeid. Prosedyrene avspeiler fire angitte kjernekrterier: synlighet, tilgjengelighet, åpenhet og ansvarlighet. I tillegg angir prosedyrene følgende prinsipper som kontaktpunktene skal følge i behandling av enkeltsaker: upartiskhet, forutsigbarhet, rettferdighet og at saksbehandlingen er i samsvar med Retningslinjene.

NORGES OECD KONTAKTPUNKT

«Det nasjonale kontaktpunktet skal være sammensatt og organisert på en slik måte at det har reelt grunnlag for å kunne håndtere de mange ulike saksområdene som omfattes av Retningslinjene, og er i stand til å opptre upartisk og samtidig tilstrekkelig ansvarlig overfor den tilsluttede regjeringen». (VEILEDNING OM PROSEDYRER, I.A.1)

Landene som har forpliktet seg til å fremme OECDs retningslinjer skal ha et nasjonalt kontaktpunkt. Hvordan kontaktpunktet organiseres er i stor grad opp til hvert land. Det norske kontaktpunktet (Kontaktpunktet) har siden 1. mars 2011 vært faglig uavhengig av regjeringen, men administrativt underlagt Utenriksdepartementet.

Andre land med uavhengige kontaktpunkter er Danmark, Nederland og Storbritannia. Kontaktpunktet består av et ekspertpanel på fire medlemmer, samt et sekretariat.

Mandatet til Kontaktpunktet er beskrevet i prosedyreveiledningen i OECDs retningslinjer og består av å:

- 1) Behandle enkeltsaker der det påstås at norske bedrifter og/eller deres forretningspartnere ikke opptrer i tråd med Retningslinjene
- 2) Gjøre OECDs retningslinjer kjent og
- 3) Samarbeide med OECD og andre nasjonale kontaktpunkter om å fremme Retningslinjene og om utveksling av god praksis.

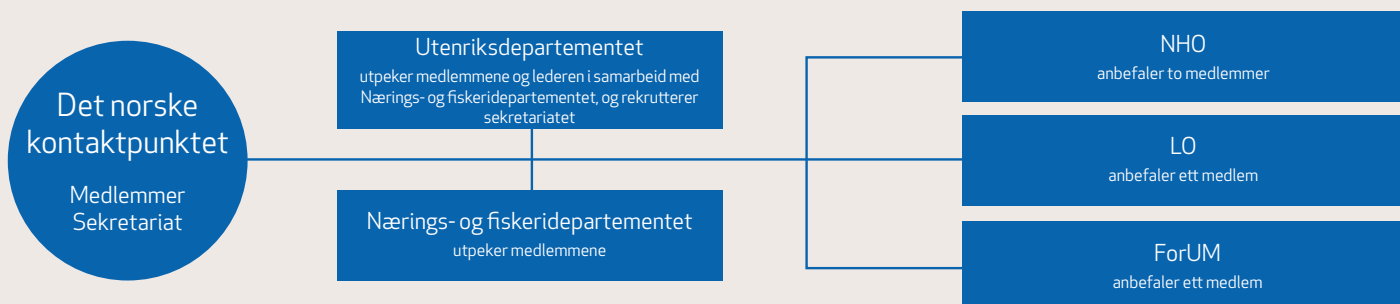
Kontaktpunktet rapporterer årlig til OECDs Investeringskomité om organisering, tilgjengelige ressurser, informasjonsarbeid og håndtering av enkeltsaker. Kontaktpunktet har også et årlig administrativt møte med Utenriksdepartementet. Som et offentlig finansiert og administrert organ følger Kontaktpunktet relevante norske lover og reguleringer, som offentleglova og forvaltningsloven. Alle medlemmene i Kontaktpunktet har skrevet under på en erklæring om taushetsplikt, innsidehandel og upartiskhet. Kontaktpunktets sekretariat møter i regjeringens konsultasjonsorgan for samfunnsansvar, KOMpakt. Kontaktpunktet rapporterer også på eget initiativ til Stortinget gjennom vårt digitale nyhetsbrev.

Kontaktpunktet har de siste årene fått et årlig budsjett fra Utenriksdepartementet på fire millioner kroner. Budsjettet

Fra venstre: Leder Hans Petter Graver, dekan og jusprofessor, Universitetet i Oslo, Gro Granden, spesialrådgiver LO, Elin M. Myrmel-Johansen, informasjonssjef Storebrand og Jan Erik Korssjøen, tidligere adm. dir. Kongsberg Gruppen og foreleser ved Buskerud Høyskole og Universitetet for miljø og biovitenskap. Mandatet for Granden, Myrmel-Johansen og Korssjøen utløp 1. mars 2014, men er midlertidig forlenget av UD. Foto: Anita Arntzen

dekker lønn til sekretariatet, honorar til ekspertutvalget, reiser, konsulenttjenester, faktainnhenting i enkeltsaker, informasjonsarbeid, samt administrative kostnader som husleie. Lederen for Kontaktpunktet får en godtgjørelse på 120.000 kroner i året, mens de øvrige medlemmene årlig får 75.000 kroner hver. I 2013 ble 83 prosent av budsjettet brukt.

Medlemmer av det norske kontaktpunktet blir utnevnt av Utenriksdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet etter anbefalinger fra NHO, LO og Forum for Utvikling og Miljø (ForUM).

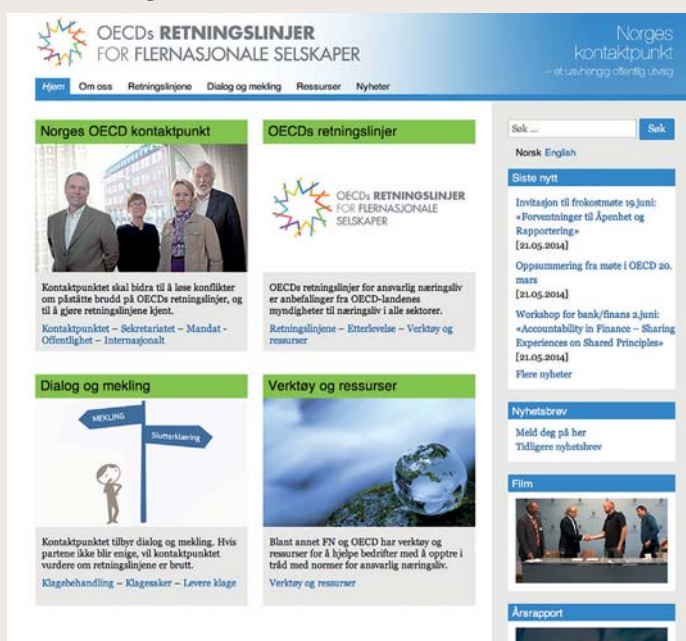
INFORMASJONSARBEID

«Det nasjonale kontaktpunktet skal gjøre Retningslinjene kjent og tilgjengelig på hensiktsmessige måter (...) øke bevisstheten om Retningslinjene og hvordan de skal gjennomføres (...) og (...) svare på henvendelser om Retningslinjene». (OECDs RETNINGSLINJER, DEL II VEILEDNING OM PROSEDYRER, I. B. 1-3)

Mer målrettet informasjonsarbeid

Kontaktpunktets hovedmålgrupper er norske bedrifter med internasjonal virksomhet, andre offentlige etater, sivilsamfunnsorganisasjoner og forskermiljøer som jobber med ansvarlig næringsliv. Sekretariatet har utarbeidet en virksomhetsplan for 2014/2015 med en rekke informasjonstiltak. Den bygger bl.a. på innspill fra norske selskaper som har svart på våre årlige undersøkelser i 2011 – 2013. Antallet bedriftsledere som kjenner til Retningslinjene økte fra 1 av 10 i 2011 til 6 av 10 i 2013. Samtidig sier flere at de har behov for mer veiledning om hvordan Retningslinjene kan etterleves. Virksomhetsplanen bygger også på anbefalinger fra en frivillig evaluering i OECDsystemet i 2013 (se s. 14).

Aktiviteter og mål

Nettsidene er Kontaktpunktets viktigste kanal for generell informasjon til våre målgrupper om OECDs retningslinjer og behandlingen av enkeltsaker. I 2013/2014 oppgraderte og flyttet vi nettsidene ut av «regjeringen.no» for ytterligere å synliggjøre Kontaktpunktets rolle som en uavhengig offentlig instans. I tillegg sendte vi ut fem digitale nyhetsbrev til rundt 400 mottakere. I 2014 fikk vi også oversatt kommentarene til OECDs retningslinjer til norsk. De ligger ute på hjemmesidene våre.

- **Prioriteringer 2014-2015:** Oppdatere nettsiden ukentlig, og sende ut seks nyhetsbrev i løpet av året

OECDs retningslinjer skal sikre at bedrifter driver sin virksomhet ansvarlig og bidrar til OECDs overordnede mål om bærekraftig utvikling. De gjelder for alle norske bedrifter med internasjonal virksomhet, uansett sektor og uansett hvor i verden de opererer. Retningslinjene ble vedtatt i 1976 og sist oppdatert i 2011. De reflekterer ILOs kjernekonvensjoner, samt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. De er også i tråd med andre relevante normer som for eksempel FNs Global Compact og ISO 26000. I korte trekk anbefales selskaper å:

Overordnede retningslinjer. Opptre i tråd med lover og normer lokalt. Vurdere, forebygge og håndtere risiko for å forårsake, medvirke til eller via forretningspartnere bli knyttet til manglende etterlevelse av menneske- og arbeidsrettigheter, miljøskader og bestikkelser.

Offentliggjøring av opplysninger. Jevnlig offentliggjøre vesentlig informasjon om drift og resultater, samt vise at de tar ansvar for temaene i OECDs retningslinjer i tråd med de høyeste tilgjengelige standardene for åpenhet og rapportering (som for eksempel Global Reporting Initiative).

Menneskerettighetene. Respektere menneskerettighetene, uavhengig av hvordan staten ivaretar sitt ansvar for å beskytte og håndheve menneskerettighetene. Identifisere og forebygge risiko for og håndtere krenkelser i egen virksomhet og i leveransekjeden.

Syssetsetting. Respektere arbeidstakers rettigheter, samarbeide med de ansattes representanter, samt motarbeide diskriminering, barnarbeid og tvangsarbeid.

Miljøvern. Forebygge, håndtere og redusere negative miljøkonsekvenser av virksomheten.

Bestikkelser og pengeutpressing. Ha programmer og tiltak for internkontroll og opplæring av ansatte med sikte på å forebygge og avdekke bestikkelser.

Forbrukerinteresser. Utvise god markedsførings- og reklameskikk, og sikre at varer og tjenester som tilbys er trygge og av god kvalitet.

Vitenskap og teknologi. Vektlegge å overføre nye teknologiske løsninger mellom land for å bidra til økonomisk og sosial utvikling. Bidra til nyskaping.

Konkurransen. Opptre i samsvar med konkurranselovgivning og avstå fra konkurransebegrensende aktiviteter.

Beskattning. Bidra til vertslandets økonomi gjennom blant annet å betale skatt i tide og å unngå å flytte inntekter fra en del av konsernet til et annet for å oppnå urettmessige skattefordeler.

PRESENTASJONER, MØTER OG NETTVERK

Leder Hans Petter Graver under FNs Forum on Human Rights and Business 2013.

Kontaktpunktet prioriterer i første rekke informasjonsarbeid på arenaer våre målgrupper allerede oppsøker. I 2013/2014 holdt Kontaktpunktet/Sekretariatet presentasjoner på rundt 20 større arrangement i Norge og utlandet. I tillegg har vi holdt en rekke korte, uformelle presentasjoner for mindre grupper, både norske og besøkende. Kontaktpunktet var medarrangør for to seminarer i Storbritannia og i Brasil relatert til temaer i enkeltsaker vi har behandlet. Kontaktpunktet deltar også som observatør i Regjeringens konsultasjonsorgan for samfunnsansvar, KOMpakt.

- **Prioriteringer 2014-2015:** Deltakelse i KOMpakt, være medarrangør for 1–2 seminarer med bedrifter som målgruppe, holde innlegg i og delta i andre relevante fora, og styrke kontakten med relevante nettverk i Norge, som for eksempel Nordic Global Compact og CSR Norge.

Veiledning

Flere bedrifter lurer på hva som ligger i forventningene om at bedrifter skal utføre aktsomhetsvurderinger («due diligence»). Sekretariatet startet derfor et arbeid på dette i 2013/2014 som vi jobber videre med. Vi har også utviklet et enkelt kartleggingsverktøy der

ansatte med ansvar for samfunnsansvar kan få en overordnet oversikt over i hvilken grad utførte og planlagte aktiviteter er i samsvar med OECDs retningslinjer. Sekretariatet har også holdt en workshop for en bedrift om hva som skjer hvis Kontaktpunktet skulle motta en klage mot dem, herunder om saksbehandlingsrutiner og generelt om hva Kontaktpunktet forventer av bedrifter i en slik situasjon.

- **Prioriteringer 2014-2015:** Ferdigstille og presentere enkel informasjon for bedrifter om aktsomhetsvurderinger («due diligence»). Tilby workshop om dialog og behandling av enkeltsaker til relevante og interesserte bedrifter.

Hjelp fra FN, OECD m.fl.

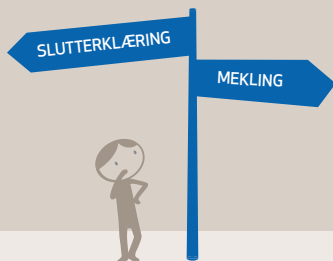
Både FN, OECD og EU har utviklet generelle og sektorspesifikke veiledere til selskaper om hvordan å etterleve OECDs retningslinjer og FNs Veiledende Prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Se www.responsiblebusiness.no.

Samarbeid med andre offentlige etater

Kontaktpunktet har innledet, og planlegger å styrke samarbeidet med andre offentlige institusjoner for å fremme Retningslinjene. Dette er i tråd med anbefalingene fra den frivillige evalueringen i 2013 (se side 14). Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) og Eksportkreditt Norge er to av flere sentrale institusjoner Kontaktpunktet allerede har dialog med. GIEK ser hen til uttalelser fra Kontaktpunktet når de får søknader fra bedrifter.

Dette er i tråd med OECDs retningslinjer for eksportkredittbyråer. Både GIEK og Eksportkreditt informerer eksportører om OECDs retningslinjer.

I 2013/2014 deltok Kontaktpunktet på GIEKs og Eksportkredditts «Eksportkreditt dager», som hadde fokus på Bærekraftig eksportvekst.

SAKSBEHANDLING I ENKELTSAKER

«Det nasjonale kontaktpunktet skal bidra til å løse spørsmål som oppstår i tilknytning til gjennomføringen av Retningslinjene i enkeltsaker, på en upartisk, forutsigbar og rettferdig måte som er i samsvar med prinsippene og standardene i Retningslinjene». (OECDs RETNINGSLINJER, DEL II VEILEDNING OM PROSEDYRER I. C)

Selv om kontaktpunktene ikke er rettslige organer, kan de vurdere om bedrifter har levd opp til forventningene i OECDs retningslinjer. De kan også bistå bedrifter og andre interessenter i å løse problemer som oppstår angående Retningslinjene. Ingen andre internasjonale retningslinjer for bedrifters samfunnsansvar har en slik klageordning. Det norske kontaktpunktet håndterer saker det mottar og tilbyr gratis meklingsprosedyrer til involverte parter.

Saksbehandlingsrutinene til det norske kontaktpunktet bygger på OECDs «Veiledning om prosedyrer» fra 2011. Kontaktpunktene skal behandle saker i tråd med prinsippene om upartiskhet, forutsigbarhet og rettferdighet, samt sørge for at arbeid er i samsvar med Retningslinjene. Videre ser Kontaktpunktet hen til FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, som sier at en

ikke-rettslig klageordning bør være legitim, tilgjengelig, forutsigbar, rettferdig, åpen, rettighetsbasert, en kilde til kontinuerlig læring og basert på engasjement og dialog.

Kontaktpunktet følger den norske offentleglova. All informasjon vil som hovedregel bli offentliggjort. Unntak kan eksempelvis gjøres når informasjonen kan føre til skade på personer, avsløre forretningshemmeligheter eller avsløre visse detaljer om meklingsprosedyrer. Beslutninger om å ta eller ikke ta en sak til behandling (første vurderinger), slutterklæringer, meklingsresultater, pressemeldinger, samt saksbehandlingsrutiner er tilgjengelig på vår hjemmeside.

Våre rutiner ble oppdatert i juni 2014, bl.a. i lys av anbefalinger mottatt etter den frivillige evalueringen vår i 2013 (se side 14).

Kontaktpunktets håndtering av enkeltsaker:

Fase 1:

Første vurdering

En vurdering av om saken skal tas opp til behandling, basert på klagen, selskapets tilsvarende og eventuelt annen dokumentasjon fra partene og andre relevante kilder.

Tidsramme: Normalt tre måneder.

Fase 2:

Mekling eller utredning

Dersom en sak tas opp til behandling, tilbyr Kontaktpunktet dialog/mekling til partene med mål om å komme frem til en omforent avtale. Dersom dialog/mekling avvises eller ikke fører frem, vil Kontaktpunktet utrede saken og vurdere om den er berettiget.

Tidsramme: Normalt seks til tolv måneder.

Fase 3:

Slutterklæring

Dersom partene kommer til enighet, offentliggjør Kontaktpunktet en slutterklæring med informasjon om avtalen. Hvis meklingsprosedyrer blir avvist eller ikke fører frem, offentliggjøres en slutterklæring om hvorvidt Retningslinjene anses etterlevd, ev. sammen med anbefalinger til selskapet om fremtidig adferd.

Tidsramme: Normalt tre måneder.

Fase 4:

Tilbakemelding og oppfølging

Kontaktpunktet tilbyr partene å gi tilbakemelding om erfaringer med prosessen. Kontaktpunktet kan også invitere til oppfølgingsmøter om meklede avtaler og om oppfølging av anbefalinger gitt i Kontaktpunktets slutterklæring.

Tidsramme: Normalt innen ett år etter at Kontaktpunktets slutterklæring er offentliggjort.

PÅGÅENDE ENKELTSAKER

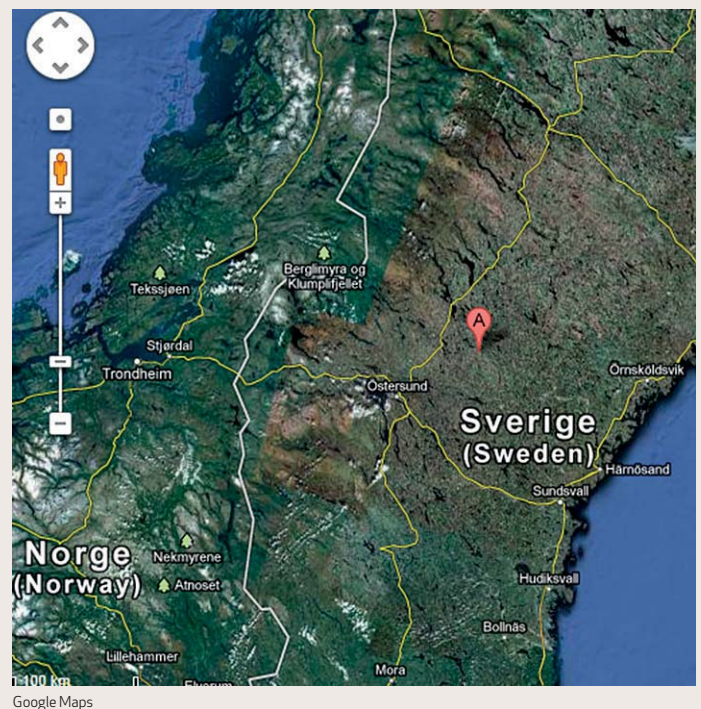
Jijnjevaerie Sameby vs. Statkraft AS

VINDKRAFTPROSJEKT I REINDRIFTSOMRÅDE			
Dato mottatt: oktober 2012	Status: Mekling med ekstern mekler pågår		
Bedrift	Statkraft AS	Sektor	Energi
Klager	Jijnjevaerie Sameby		
Ledende kontaktpunkt	Sverige	Andre berørte kontaktpunkter	Norge
Relevante kapitler i Retningslinjene	II (Overordnede retningslinjer), IV (Menneskerettigheter) og VI (Miljøvern)		
Dokumenter tilgjengelige på nettsiden	Første vurdering, klage, innledende tilsvar fra selskapet		

Etter at de norske og svenske kontaktpunktene aksepterte en klage fra det samiske reindriftskollektivet Jijnjevaerie Sameby mot det statseide norske selskapet Statkraft AS pågår mekling. Klagen omhandler påstått mangelfull etterlevelse av OECDs retningslinjer av Statkraft AS i forbindelse med deres vindkraftprosjekter i Jämtland og Västernorrland, Sverige. Fellesforetaket Statkraft SCA Vind AB, hvor Statkraft eier 60 prosent, driver prosjektene. Jijnjevaerie Sameby hevder at de ikke har blitt tilstrekkelig konsultert om de delene av prosjektene som påvirker deres reindrift i området. Samebyen mente at Statkraft AS risikerer ikke å oppfylle Retningslinjenes bestemmelser om å respektere menneskerettigheter dersom de ikke gjennomfører slike konsultasjoner. Samebyen ba i klagen om at kontaktpunktene skulle legge til rette for dialog med Statkraft.

Hvordan et flernasjonalt selskap forholder seg til relevante interessenter og respekterer internasjonalt anerkjente menneskerettigheter overfor dem som berøres av virksomheten deres, inkludert urfolk, omfattes av Retningslinjene. Kontaktpunktene mener også at Samebyen har en legitim interesse i saken, at påstandene om behov for dialog med interessenter er vesentlige, at klagen er godt nok underbygget, samt at det er en sammenheng mellom virksomhetens aktiviteter og problemstillingen som er reist. Statkraft har, etter en rettsprosess i Sverige, fått konsesjon til å drive vindkraftverk i de nevnte områdene. Kontaktpunktene har ikke myndighet til å være ankeinstans for beslutninger i domstolene, men kan behandle temaer som faller inn under OECDs retningslinjer.

At saken er akseptert betyr ikke nødvendigvis at bedriften har gjort noe kritikkverdig, men at Kontaktpunktet, i lys av Retningslinjenes kriterier for å vurdere saker, mener det er grunn til å se nærmere på den. En bilateral dialog mellom partene ble gjenopptatt etter at klagen ble levert, og kontaktpunktene utsatte derfor saken for å la

partene finne en gjensidig akseptabel løsning. Kontaktpunktene åpnet videre for å ta saken til behandling hvis en av partene måtte be om det. I september 2013 fikk kontaktpunktene en slik forespørsel fra Samebyen med anmodning om å legge til rette for en dialog mellom partene gjennom mekling. Kontaktpunktene fikk gjennomført en interessentanalyse i saken og kontraherte en ekstern mekler, som forsøker å få partene til å bli enige om en felleserklæring innen medio juli.

AVSLUTTEDE ENKELTSAKER 2011-2014

Støttekomiteen for Vest-Sahara vs Sjøvik AS

FISKERI I VEST-SAHARA			
Dato mottatt: 5. desember 2011	Status: Avsluttet med meklet felleserklæring 2.juli 2013		
Bedrift	Sjøvik AS	Sektor	Fiskeri
Klagere	Støttekomiteen for Vest-Sahara (SKVS)		
Ledende kontaktpunkt	Norge	Andre berørte kontaktpunkter	Marokko
Relevante kapitler i Retningslinjene	IV (Menneskerettigheter)		
Dokumenter tilgjengelig på nettsiden	Første vurdering, klage, felleserklæring, Kontaktpunktets slutterklæring, agenda oppfølgingsmøte, sekretariatets notat fra prosessen, pressemelding, medieomtale		

Støttekomiteen for Vest-Sahara (SKVS) hevdet at Sjøvik AS, som gjennom et samarbeidsprosjekt (fellesforetak) fisker og driver et fiskemottak i det ikke-selvstyrte området Vest-Sahara, har unnlatt å respektere saharawienes rett til selvbestemmelse, og dermed ikke etterlevd menneskerettighetskapittelet i Retningslinjene. Støttekomiteen ga uttrykk for at virksomheten burde avvikles. Sjøvik AS benektet at menneskerettighetsbestemmelsene i Retningslinjene er mangelfullt etterlevd, fremhevet at klagen virket politisk motivert og hevdet at investeringen kommer saharawiene til gode.

Felleserklæring

Etter den første vurderingen, der Kontaktpunktet kom til at klagen var begrunnet og tilstrekkelig knyttet til Retningslinjene til at saken kunne behandles, avviste begge parter Kontaktpunktets tilbud om mekling. De endret imidlertid mening, og aksepterte tilbudet 27. mai 2012. Partene kom frem til en avtale etter mekling gjennomført av tidligere høyesterettsdommer og tidligere direktør ved Den sentrale enhet for etterforskning og påtale av økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet (ØKOKRIM), Lars Oftedal Broch på vegne av Norges OECD kontaktpunkt. Styrelederne undertegnet felleserklæringen 2. juli 2013 i Molde. Ved undertegning trakk SKVS klagen.

Det fremgår i felleserklæringen at partene er uenige om Sjøvik AS bør være til stede i Vest-Sahara. Partene er enige om å be norske myndigheter gi entydige råd til bedrifter som opererer i konfliktområder. De er også enige om at Sjøvik AS skal gjennomføre miljømessige og sosiale konsekvensutredninger for sin virksomhet, basert på prinsippene som er nedfelt i Retningslinjene og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. De skal publisere innholdet i rapporten i samsvar med OECDs retningslinjer, kapittel III (Offentliggjøring). Sjøvik vil videre publisere etiske retningslinjer og sørge for at deres interne klageordning oppfyller Retningslinjenes krav.

Foto: Norges OECD kontaktpunkt

Anbefalinger og oppfølging

Siden meklingen var vellykket har ikke Kontaktpunktet undersøkt påstandene i klagen og følgelig ikke tatt stilling til det å drive næringsvirksomhet i Vest-Sahara. Kontaktpunktet understreket likevel på generelt grunnlag at skjerpet aktsomhetsvurdering for menneskerettigheter anbefales for virksomheter som opererer i eller fra konfliktområder. Kontaktpunktet oppfordret også selskapet til å søke råd hos personer med menneskerettighetskompetanse om hvordan de bør vurdere risiko for brudd på menneskerettigheter knyttet til virksomheten i Vest-Sahara. Kontaktpunktet anbefalte videre at partene fortsetter dialogen seg i mellom, og inviterte begge parter til et oppfølgingsmøte i mai 2014. Kontaktpunktet berømmet partene for å ha valgt en konstruktiv tilnærming og for velvillig deltakelse i dialog. Saken er nå avsluttet.

Forum for utvikling og miljø (ForUM) vs. Norges Bank Investment Management

AKTSOMHETSVURDERINGER I FINANSSEKTOREN			
Dato mottatt: 17. oktober 2012	Status: Avsluttet 27. mai 2013 med slutterklæring fra Kontaktpunktet om manglende etterlevelse av Retningslinjene		
Bedrift/er:	Norges Bank Investment Management	Sektor	Finans
Klager	Forum for Utvikling og Miljø (NGO)		
Ledende kontaktpunkt	Norge	Andre berørte kontaktpunkter	Nederland og Sør-Korea
Relevante kapitler i Retningslinjene	II (Overordnede retningslinjer), III (Offentliggjøring), IV (Menneskerettigheter), [VI (Miljø)]		
Dokumenter tilgjengelig på nettsiden	Første vurdering, klage, vedlegg til klage, spørsmål til selskapet, slutterklæring, uttalelse fra FNs høykommissær for menneskerettigheter, pressemelding, medieomtale		

De norske, nederlandske og sørkoreanske kontaktpunktene mottok 9. oktober 2012 en klage fra de fire sivilsamfunnsorganisasjonene Lok Shakti Abhiyan (India), KTNC Watch (Sør-Korea), Fair Green og Global Alliance (Nederland) og Forum for utvikling og miljø (Norge). Klagen omhandlet påstått manglende etterlevelse av Retningslinjene av sørkoreanske Pohang Iron and Steel Enterprises (POSCO) gjennom datterselskapet POSCO India Private Limited.

Klagen var knyttet til POSCOs planer om et stort stålverk i India, som deler av lokalbefolkningen hadde uttrykt sterk motstand mot. Klagen ble også rettet mot to av POSCOs investorer: Norges Bank Investment Management (NBIM), forvalter av Statens pensjonsfond utland, og nederlandske APG, forvalter av fondet ABP.

De tre kontaktpunktene koordinerte arbeidet med saken, men hvert kontaktpunkt behandlet påstandene mot den innklagede virksomheten registrert i deres respektive land.

NBIM eide i underkant av 1 prosent i POSCO. Klagernes viktigste krav var at NBIM skulle bruke sin innflytelse som representant for et av verdens største fond til å påvirke POSCO til å stanse og redusere risiko for krenkelser av menneskerettighetene og miljøskade i India. Kontaktpunktet mente at saken kunne bidra til å kaste lys over hvordan minoritetsaksjonærer med mange små aksjeposter kan etterleve OECDs retningslinjer, og tok saken til behandling. Kontaktpunktet tilbød videre å legge til rette for dialog i saken. I Nederland gikk APG i dialog med det nederlandske kontaktpunktet og ble enige med klager om en felleserklæring. NBIM valgte skriftlig behandling, som i praksis vil si at Kontaktpunktet utreder saken nærmere. NBIM hadde møter med Kontaktpunktet og ga generell informasjon om sin virksomhet. NBIM besvarte Kontaktpunktets skriftlige spørsmål i begrenset omfang og etterlevde dermed ikke forventningene i Retningslinjene om at parter i enkeltsaker bør samarbeide i god tro. Kontaktpunktet fikk ikke tilstrekkelig informasjon til å vurdere NBIMs forvaltning av den konkrete investeringen i POSCO. Derfor så Kontaktpunktet på tilgjengelig informasjon om NBIMs strategi og systemer for å håndtere risiko for at NBIM som forvalter kan bli knyttet til krenkelser dersom selskaper som fondet har investert i forårsaker, medvirker til eller blir involvert i manglende respekt for menneskerettigheter.

Kontaktpunktet avgrenset videre sin vurdering til å gjelde 1) samarbeid med Kontaktpunktet, 2) respekt for menneskerettigheter og 3) offentliggjøring av opplysninger.

Anbefaling om forbedringer

Kontaktpunktet konkluderte med at NBIM, ved å la være å svare konkret på Kontaktpunktets spørsmål, ikke opptrådte i tråd med forventningene i OECDs retningslinjer. Når det gjelder å fremme menneskerettigheter som forvalter av minoritetsaksjeposter, fant Kontaktpunktet at NBIMs strategi for å håndtere risiko for barnearbeid var tilgjengelig og et eksempel på god praksis. Kontaktpunktet kritiserte imidlertid NBIM for ikke å ha noen kommunisert strategi for hvordan de skal reagere hvis de blir kjent med risiko for brudd på andre menneskerettigheter knyttet til selskaper de har investert i. På grunn av mangelfull informasjon fra NBIM, var det vanskelig å konkludere med om NBIM hadde handlet i tråd med Retningslinjene i kapittel III (Offentliggjøring av opplysninger). Kontaktpunktet understreket at det kan være legitime grunner til at NBIM ikke alltid kan gi detaljert informasjon om dialogen med et bestemt selskap, men mente det finnes muligheter for større åpenhet som NBIM skulle ha brukt for å informere bedre, både til Kontaktpunktet og til allmennheten.

Veien videre

Kontaktpunktet kom med konkrete anbefalinger til NBIM og har stilt oss åpne for dialog med NBIM også etter at slutterklæringen ble offentliggjort. Saken har fått betydelig oppmerksomhet i Norge og i utlandet, også i OECD. I OECD er det nå enighet om at Retningslinjene er forventninger også til minoritetsaksjonærer. Det er planlagt et OECD-prosjekt som skal se på flere forhold knyttet til finanssektoren, herunder å få frem gode eksempler på hvordan minoritetsaksjonærer kan anvende Retningslinjene i praksis. Kontaktpunktet vil delta i dette prosjektet.

Framtiden i våre hender (FIVH) vs. Intex Resources ASA

NIKKELLETING PÅ FILIPPINENE			
Mottatt dato: 26. januar 2009	Avsluttet 30. november 2011 med slutterklæring fra Kontaktpunktet om manglende etterlevelse av Retningslinjene		
Bedrift	Intex Resources ASA	Sektor	Bergverksdrift og industri
Klager	Framtiden i våre hender		
Ledende kontaktpunkt	Norge	Andre berørte kontaktpunkter	Ingen
Relevante kapitler i Retningslinjene ¹	II (Overordnede retningslinjer), V (Miljøvern) og VI (Bekjemping av bestikkelser)		
Dokumenter tilgjengelig på nettsiden	Klage, spørsmål til selskapet, utredninger, slutterklæring, pressemelding		

Fremtiden i våre hender hevdet at Intex Resources ASA ikke hadde konsultert tilstrekkelig med urfolk og var bekymret for bestikkelser og korrupsjon samt potensiale for alvorlige miljøskader dersom prosjektet fortsatte.

Det norske kontaktpunktet konkluderte med at OECDs retningslinjer gjelder for prosjekter som fortsatt er på et planleggings- eller undersøkelsesstadium. Å følge nasjonal lovgivning er i seg selv ikke tilstrekkelig for å opptre i tråd med Retningslinjene. Den 24. september 2012 møttes Kontaktpunktet og Intex til et oppfølgingsmøte etter ønske fra selskapet. Intex presenterte en rapport bestilt for å vurdere Kontaktpunktets konklusjoner. Kontaktpunktet merket seg rapporten, og understreket at Kontaktpunktets slutterklæring var endelig og anbefalte selskapet å følge Kontaktpunktets anbefalinger i slutterklæringen.

Menneskerettigheter

Kontaktpunktet konkluderte med at selskapet ikke opptrådte i tråd med menneskerettighetsbestemmelsene i Retningslinjene fordi det ikke hadde konsultert bredt nok med urfolk som blir berørt av prosjektet og tilhørende infrastruktur. Sosialantropologen som Kontaktpunktet engasjerte for å besøke områdene på Filippinene, påpekte at selskapet ikke hadde lagt frem en klar og proaktiv interessenstrategi, og dermed gjorde seg utsatt for kritikk fra berørte grupper som ikke ser at de drar nytte av prosjektet.

Bestikkelser

Kontaktpunktet fant ikke bevis for at selskapet hadde vært involvert i bestikkelser eller korrupsjon, men anbefalte at selskapet etablerer gode ledelsessystemer for å håndtere slik risiko, særlig fordi virksomheten skjer i et land som ligger i den nedre delen av internasjonale korrupsjonsindekser. Kontaktpunktet fant heller ikke grunn til å kritisere at Intex hadde støttet et lokalsamfunnsprosjekt. Derimot hadde ikke Intex noe tilgjengelig system for tildeling av slike midler.

Miljø

Lokalbefolkningen var bekymret for at gruvedrift kan forverre flomproblemer, forurense rismarker, og påvirke biologisk mangfold, vannkvalitet, landbruk og turismepotensial. Kontaktpunktet fant at

Intex hadde utarbeidet en detaljert miljøkonsekvensanalyse (EIA), men ikke i tilstrekkelig grad skilt mellom vesentlige og mindre vesentlige risiki. Miljøkonsekvensanalysen var ikke blitt distribuert slik filippinsk lovgivning krever, og det var heller ikke gitt tilstrekkelig informasjon om en rekke viktige aspekter ved prosjektet eller om relevante grunnlagsstudier. Utvinning av mineraler og metaller krever grundig vurdering og avdekking av potensielle direkte og indirekte miljøkonsekvenser. Å dele informasjon med og konsultere med lokalsamfunnet og urfolk om mulige miljø-, helse- og sikkerhetskonsekvenser, er særlig viktig for prosjekter med store og potensielt varige virkninger for mennesker og miljø.

Kontaktpunktet anbefalte blant annet at selskapet:

- Foretar aktsomhetsvurderinger (due diligence) for alle områder prosjektet berører
- Konsulterer med alle berørte urfolk på et forståelig språk og i en forståelig form
- Etablerer et oversiktlig og offentlig tilgjengelig system for å avgjøre hvilke tiltak og prosjekter for lokalsamfunnsutvikling selskapet støtter, samt legger frem systematisk informasjon om kriterier for støtte til planlagte og gjennomførte prosjekter
- Utvikler systemer for å offentliggjøre informasjon i samsvar med IFC Performance Standards og Global Reporting Initiative (GRI)
- Utarbeider en revidert miljø- og samfunnskonsekvensanalyse (EIA eller ESIA) med en omfattende og detaljert analyse av alle miljømessige og sosiale konsekvenser av hele prosjektet, inkludert om avfall, utslipp, risiko for havforurensning samt følgene av infrastruktur og transportruter
- Ferdigstiller miljø- og samfunnskonsekvensutredningen i dialog med alle relevante grupper som er direkte berørt av selskapets drift, og la en uavhengig tredjepart kontrollere rapporten
- Etablerer en klageordning som dekker hele spekteret av mulige klager, herunder helse, miljø og sikkerhet, arbeidstakerrettigheter, og klager anført av lokalsamfunn, inkludert berørte grupper og urfolk. En slik klageordning bør være i tråd med anbefalingene i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (se s.5)

Naturvernforbundet, Forum for utvikling og miljø (ForUM) vs Cermaq ASA

LAKSEOPPRETT I CANADA OG CHILE			
Dato mottatt: 19. mai 2009	Status: Avsluttet med meklet felleserklæring 10. august 2011		
Bedrift:	Cermaq ASA	Sektor	Fiskeri
Klagere	Naturvernforbundet og Forum for Utvikling og Miljø (ForUM)		
Ledende kontaktpunkt:	Norge	Andre berørte kontaktpunkter	Canada og Chile
Relevante kapitler i Retningslinjene ¹	II (Overordnede retningslinjer), IV (Sysselsetting og forhold mellom partene i arbeidslivet), V (Miljøvern)		
Dokumenter tilgjengelig på nettsiden	Klage, felleserklæring, slutterklæring, pressemelding, referat fra oppfølgingsmøte		

ForUM hevdet at Cermaqs datterselskaper i Canada og Chile, på grunn av Cermaqs mangelfulle retningslinjer, ikke tok tilstrekkelig hensyn til urfolksrettigheter, at de tillot diskriminering av fagorganiserte og at de gjennomførte mangelfulle risikoanalyser for miljøskader. Cermaq avviste disse påstandene. Det norske kontaktpunktet tilbød mekling. I august 2011 ble partene enige om en felleserklæring. Gjennom å delta i mekling gjenvant partene innflytelse over utfallet, heller enn å la det bli opp til Kontaktpunktet å fastslå hvorvidt Retningslinjene var etterlevd. Partenes vilje til å gå i dialog med hverandre viste at de var i stand til å oppnå enighet om hvordan prinsipper for ansvarlig næringsliv bør etterleves gjennom konstruktiv samtale.

Felleserklæring

Felleserklæringen beskriver blant annet hvordan Cermaq vil videreføre bærekraftrapportering, samt respekt for føre var-prinsippet, urfolksrettigheter, menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter. Felleserklæringen anerkjenner også at Cermaq har bidratt til kunnskapsutvikling for å gjøre næringen mer bærekraftig.

– Vi erkjenner at oppdrettsnæringen i Chile, inkludert Cermaqs virksomhet, ikke var bærekraftig slik den ble drevet før fiskehelsekrisen i 2007. Vi har lært av kollapsen i Chile, og gjennomført en rekke konkrete forbedringer, sa styreleder Bård Mikkelsen i Cermaq ASA i partenes og Kontaktpunktets felles pressemelding etter offentliggjøring av felleserklæringen.

– Vi er svært glade for at denne prosessen endte med en konstruktiv dialog, som alle parter er innstilt på å videreføre, sier han.

– Naturvernforbundet og ForUM anerkjenner at Cermaq har tatt lærdom av krisen i Chile.

– Vi ser at Cermaq har gjennomført positive endringer i rutinene for å forebygge fisesykdom både i Chile og i Cermaqs globale virksomhet, sa styreleder Lars Haltbrekken i Naturvernforbundet.

Styreleder i ForUM, Andrew P. Kroglund understreket betydningen av avtalen.

– Vi er svært fornøyd med at Cermaq gjennom felleserklæringen forplikter seg til å respektere urfolkens rettigheter i alle områder de har virksomhet, sa han.

Partene ble enige om at det ble fremmet påstander i klagen som er tilbakevist. Partene avtalte videre at fremtidig kontakt skal baseres på gjensidig tillit og avklaring av faktiske forhold.

At Cermaqs konsernsjef deltok og at styreleder undertegnet felleserklæringen viste tydelig selskapets engasjement i prosessen. Felleserklæringen var et resultat av innrømmelser fra begge sider, og de fortjener honnør for sin deltakelse. Klagerne har festet sin lit til at selskapet vil følge opp felleserklæringen i praksis.

I samsvar med Kontaktpunktets slutterklæring om prosessen tilrettela Kontaktpunktet for et oppfølgingsmøte i mai 2012 og avsluttet deretter saken. Etter invitasjon fra Kontaktpunktet presenterte partene felleserklæringen på kontaktpunktens årsmøte i Paris i juni 2012 og i et møte organisert av de norske og chilenske kontaktpunktene, i samarbeid med næringslivsorganisasjonen SOFOFA og med støtte fra den norske ambassaden i Santiago de Chile, i november samme år.

Foto: Norges OECD kontaktpunkt

AVVISTE ENKELTSAKER

Anonym klager vs. norsk flernasjonalt selskap

BESTIKKELSER			
Dato mottatt: 7. mars 2014	Status: Avvist		
Bedrift	Navn tilbakeholdt	Sektor	Tilbakeholdt
Klager	Anonym		
Ledende kontaktpunkt	Norge	Andre berørte kontaktpunkter	Ingen
Relevante kapitler i Retningslinjene	VII (Bestiktelser)		
Dokumenter tilgjengelig på nettsiden	Første vurdering, pressemelding		

Klagen gjaldt påstander om at den lokale ledelsen i datterselskapet til et selskap registrert på Oslo Børs og med hovedkontor i Norge hadde vært involvert i bestiktelser.

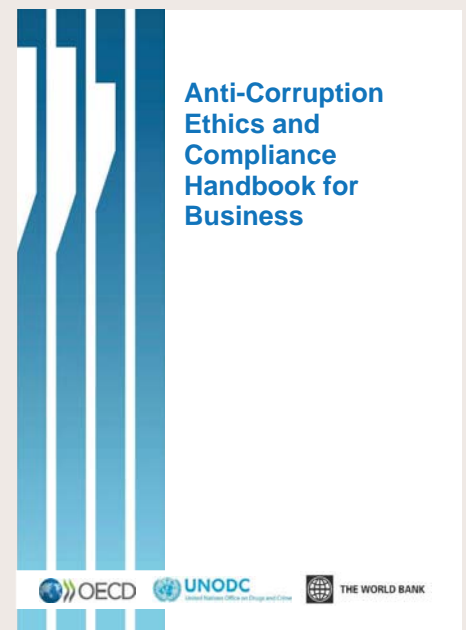
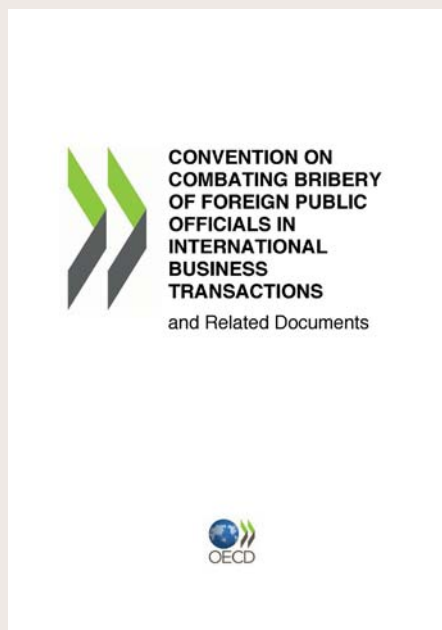
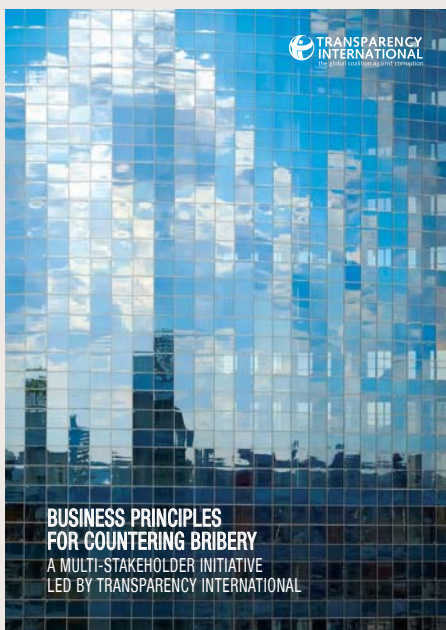
Klager påsto også at selskapet ikke har reagert på varslingsordning. Datterselskapet er i et land som ikke har sluttet seg til OECDs retningslinjer. Dette forhindrer ikke det norske kontaktpunktet fra å vurdere å gå videre med saken. Tematikken faller inn under Retningslinjene. Kontaktpunktet avviste likevel saken fordi klagen ikke var tilstrekkelig begrunnet og dokumentert. I tillegg insisterte klager på å være anonym, til tross for forslag om at klager kunne finne en representant, som for eksempel det lokale Transparency International.

Når klager insisterer på ikke å gi seg til kjenne eller oppnevne en representant, kan ikke Kontaktpunktet vurdere om klager har en tilstrekkelig legitim interesse i saken.

Klager ønsket videre at Kontaktpunktet skulle utrede saken og straffe vedkommende som påstås å gi bestiktelser. Kontaktpunktet er en ikke-rettslig instans som skal legge til rette for dialog. Uten noen

representant for klager å forholde seg til, kan ikke Kontaktpunktet legge til rette for en meningsfull dialog mellom klager og det innklagede selskapet. Fordi beskyldningene mot selskapet var alvorlige, valgte Kontaktpunktet likevel å ha noe kontakt med selskapet om hvordan selskapet motarbeider bestiktelser, håndterer varslingsordning og håndterer denne konkrete saken. Vi informerte også ØKOKRIM om vår håndtering av saken.

I kontakten med selskapet opplyste de at de hadde startet en intern utredning av saken og at en ekstern konsulent var leid inn for å hjelpe selskapet. Kontaktpunktet har ingen grunn til å tro at selskapet ikke følger opp saken på en seriøs måte. På grunnlag av dette, og etter å ha konsultert Transparency International Norge, ga Kontaktpunktet noen generelle anbefalinger til selskapet, herunder å informere klager om eventuelle funn i den interne undersøkelsen, å vurdere å dele funn med relevante myndigheter dersom det er mistanke om at noe ulovlig kan ha funnet sted samt å vurdere eventuelle behov for å styrke sitt eget antibestikkelsesprogram.

Det finnes flere veiledere med tiltak mot bestiktelser, blant annet disse fra Transparency International og OECD

Norsk Klimanettverk, Concerned Scientists Norge vs. Statoil ASA

OLJESANDUTVINNING I CANADA			
Dato mottatt: 28. november 2011	Status: Avvist 13. mars 2012 fordi den rettet seg mot Canadas politikk snarere enn mot selskapet		
Bedrift:	Statoil ASA	Sektor	Bergverksdrift og industri
Klagere	Norsk Klimanettverk og Concerned Scientists Norway		
Ledende kontaktpunkt:	Norge	Andre berørte kontaktpunkter	Canada
Relevante kapitler i Retningslinjene	Miljø		
Dokumenter tilgjengelig på nettsiden	Første vurdering, klage, pressemelding		

Klagerne hevdet at Statoils oljesandutvinning bidro til Canadas brudd på landets internasjonale forpliktelser til å redusere utslipp av klimagasser i perioden 2008–2012. Det norske kontaktpunktet avviste saken på formelt grunnlag, samtidig som det understreket utfordringene oljesandutvinning kan representere for klima og miljø.

Det norske kontaktpunktet konkluderte med at klagen, selv om den tar opp noen av vår tids største utfordringer, retter seg mot Canadas politikk med å tillate oljesandutvinning snarere enn mot hvordan Statoil har drevet sin virksomhet innenfor rammene av denne politikken. Klagen angikk ikke spørsmålet om Statoil, gjennom sin virksomhet, har etterlevd Retningslinjene. For at

Kontaktpunktet skal kunne behandle en sak, må klagerne angi tydeligere hvordan det aktuelle selskapet har utvist manglende etterlevelse av Retningslinjene.

Når det gjelder risiko forbundet med oljesandutvinning, trakk Kontaktpunktet frem aktuelle bekymringer knyttet til dagens overvåkingsregime over oljesandutvinning, at restaurering av landområder ikke holder tritt med omfang av påvirkning på landområder, samt til mulige langsiktige og kumulative regionale virkninger på grunnvann og luftkvalitet.

Alle parter samarbeidet og deltok på en positiv måte i saken, ved å være raske med å gi opplysninger og innspill til Kontaktpunktet.

129 rom-flyktninger vs Kirkens Nødhjelp

HELSEFARLIGE FORHOLD I FLYKTNINGLEIR I KOSOVO			
Dato mottatt: 22. juni 2011	Avvist 27. september 2011 fordi Kirkens Nødhjelp ikke opptrådte som et «flernasjonalt selskap» etter Retningslinjene		
Bedrift	Kirkens Nødhjelp	Sektor	NGO
Klager	Advokat Dianne Post på vegne av 129 Rom-flyktninger		
Ledende kontaktpunkt	Norge	Andre berørte kontaktpunkter	Ingen
Relevante kapitler i Retningslinjene	IV (Menneskerettigheter), VI (Miljøvern)		
Dokumenter tilgjengelig på nettsiden	Første vurdering, klage, pressemelding		

Klager hevdet at Kirkens Nødhjelp (KN) ikke hadde utført tilstrekkelige aktsomhetsvurderinger for å få slutt på, eller redusere omfanget av menneskerettsbrudd i flyktningeleirer i Kosovo. Klager hevdet videre at KN bør sees som et flernasjonalt selskap fordi organisasjonen mottar nesten halvparten av sine inntekter fra offentlige midler og opererer internasjonalt. Saken ble avvist av Kontaktpunktet, som konkluderte med at klagen ikke var mot et «selskap» etter OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Klagen tok utgangspunkt i at Rom-folk som ikke flyktet fra Kosovo etter Nato-bombingen av Kosovo i 1999, ble plassert i leire for internt fordrevne. Leirene ble angivelig lagt på blyforurenset grunn eller i områder brukt til å dumpe giftig avfall. Som følge av

dette fikk beboerne i leirene alvorlige helseproblemer.

Selv om KN ikke satte opp leir selv, styrte organisasjonen en leir i regionen på vegne av FNs midlertidige administrasjon i Kosovo (UNMIK), og senere på vegne av lokale myndigheter. Siden KN styrte leiren, holdt klagerne organisasjonen ansvarlig for påståtte negative helseeffekter forårsaket av blyeksponering med påfølgende blyforgiftning, samt av mangel på grunnleggende hygiene og utilstrekkelig mattilgang.

Det norske kontaktpunktet forhørte seg med OECDs investeringskomité, som støttet oppfatningen av at KN ikke kvalifiserte til et flernasjonalt selskap. Denne saken faller derfor utenfor rekkevidden av Retningslinjene og mandatet til Kontaktpunktet.

SAMARBEID MED OECD OG MED ANDRE KONTAKTPUNKTER

«I tillegg til å bidra til Komiteens arbeid for å styrke Retningslinjenes gjennomslagskraft skal de nasjonale kontaktpunktene ta del i felles gjensidig erfaringsutveksling. De oppfordres særlig til å delta i frivillig evaluering av og tværgående tematiske gjennomganger av andre kontaktpunkter. Slik erfaringsutveksling kan legges til møter i OECD eller foregå ved direkte samarbeid mellom kontaktpunktene». (OECDs RETNINGSLINJER, DEL II VEILEDNING OM PROSEDYRE, KOMMENTAR 19)

I enkeltsaker som involverer flere land er samarbeid mellom nasjonale kontaktpunkt viktig for at de skal fungere tilnærmet likt (funksjonell likeverdighet) og for å oppnå likebehandling av bedrifter og berørte parter.

I 2013/2014 har Kontaktpunktet særlig samarbeidet med det svenske kontaktpunktet om å tilrettelegge for mekling i saken Jijnjevaerie Sameby mot Statkraft AS (se side 7). Videre har vi hatt dialog med de nederlandske og sørkoreanske kontaktpunktene om eventuell oppfølging av saken Posco/ABP-APG/NBIM (se side 9).

Samarbeid og erfaringsutveksling mellom kontaktpunktene og OECD-sekretariatet er også viktig i arbeidet med å gjøre Retningslinjene kjent. Kontaktpunktet konsulterer derfor OECD-sekretariatet og andre kontaktpunkter om god praksis, og vi deler aktivt vårt informasjonsmaterieell, saksbehandlingsrutiner og offentliggjorte dokumenter i enkeltsaker.

I 2013/2014 har Kontaktpunktet blant annet:

- Gjennomgått frivillig evaluering («Peer Review»)
- Avholdt meklingsworkshop
- Videreført samarbeidet med de brasilianske og britiske kontaktpunktene for å gjøre OECDs retningslinjer kjent for næringslivsorganisasjoner og finanssektoren gjennom to seminarer i Sao Paulo, Brasil.

Meklingsworkshop

Mekling, konfliktløsning og dialog står sentralt i kontaktpunktene mandat og virksomhet. Ofte er det uenighet om hvordan OECDs retningslinjer skal etterleves, og vi søker løsninger som ulike parter kan akseptere. Det er utfordrende, og vi jobber kontinuerlig med å bli bedre. Hva kan Kontaktpunktet gjøre dersom et innklaget selskap avviser dialog? Hvordan kan vi legge til rette for at parter skal komme til enighet om ikke-rettslige avtaler? Hvordan balansere behov for konfidensialitet og offentlighet i prosessen? Hva skal til for at partene i ettertid kan enes om at avtalene er fulgt opp i god tro? Disse og andre spørsmål ble gjennomgått på en meklingsworkshop som Kontaktpunktet arrangerte 1.–2. april 2014. I alt 12 deltakere fra kontaktpunktene i Sverige, Danmark, Finland, Norge, Belgia, Nederland, samt OECD-sekretariatet, fikk teoretisk og praktisk input fra to eksperter fra Shift og Consensus Building Institute (CBI). De hadde bl.a. tatt utgangspunkt i «Meklingshåndboken for nasjonale kontaktpunkter» som ble lansert i 2012. Flere av deltakerne hadde deltatt i meklingsprosesser slik at seansene ble veldig interaktive. Workshopen ble gjennomført med støtte fra Nordisk ministerråd.

Peer Review

Kontaktpunktet gjennomgikk en frivillig evaluering («Peer Review») i oktober 2013. Hensikten var å identifisere god praksis og gi Kontaktpunktet anbefalinger til forbedringer, samt trekke frem forhold som også de andre kontaktpunktene kunne lære av. Kontaktpunktet fra Canada ledet evalueringsteamet med støtte fra kolleger fra Belgia, Colombia, Nederland og Storbritannia. I tillegg deltok OECD-sekretariatet og observatører fra Ungarn og Mexico. Det norske kontaktpunktet leide inn den uavhengige organisasjonen

Teamet og Kontaktpunktet i Oslo oktober 2013.

Shift til å bistå i prosessen. Under teamets besøk hadde de samtaler med representanter fra norske myndigheter, sivilt samfunn, fagforeninger, næringsliv, KOMPakt, academia, samt Kontaktpunktet.

Hovedkonklusjonene i evalueringsrapporten var at:

- Den norske ordningen med et uavhengig kontaktpunkt har skapt eierskap blant sentrale interessenter og ser ut til å fungere svært bra, særlig sett hen til den høye andelen av selskaper med statlig eierskap.
- Uavhengigheten fra offentlige myndigheter må imidlertid ikke føre til at staten fraskriver seg sin del av ansvaret for å bidra til å gjøre forventningene i OECDs retningslinjer kjent også utover det Kontaktpunktet gjør.
- Kontaktpunktet fikk ros for stor aktivitet på informasjonssiden, men ble anbefalt å spisse arbeidet mer mot små og mellomstore bedrifter og overfor statlige aktører.

REGNSKAP 2013

Kontaktpunktet inviterte norske interessenter til et oppfølgingsmøte 26. februar 2014 for gjennomgang av rapporten og for å få innspill til Kontaktpunktets plan for oppfølging. Mange av anbefalingene er inkludert i Sekretariatets virksomhetsplan for 2014. Evalueringsrapporten, Kontaktpunktets respons og oppfølgingsplan ble lagt frem for de øvrige kontaktpunktene på et møte i Paris 20. mars.

Hans Petter Graver holdt innlegg på møte for finansinstitusjoner i den brasilianske sentralbanken 28. januar 2014.

Kontaktpunktet brukte 83% av budsjettet på 4 millioner NOK i 2013.

HVA	HVOR MYE
Honorar til Kontaktpunktet	345 000
Lønn, inkl. overtid	1 318 728
Reiseutgifter	382 560
Konsulenttjenester, enkeltsaker og informasjon	857 976
Møter, informasjon og profilering	201 584
Oversettelse	108 930
Representasjon	55 352
Kontormateriell	40 448
Trykking av infomateriell mm	79 141
Div admin	600
Støtte fra Nordisk ministerråd	-64 733
SUM	3 325 586

Proaktiv Agenda

I OECD ligger arbeidet med Retningslinjene og de nasjonale kontaktpunktene under Investeringskomiteen og dens Working Party on Responsible Business Conduct (WPRBC). I tillegg har komiteen en «proaktiv agenda» som blant annet skal få frem eksempler på god praksis og hjelpe bedrifter med å etterleve forventningene i Retningslinjene. Prioriterte temaer de siste årene har vært å utvikle veiledning om interessentdialog i olje-, gass- og gruvesektoren, å se på forhold i landbrukssektoren og i tekstilindustrien, samt å se nærmere på aktsomhetsvurderinger i finanssektoren. Videre jobbes det med å gjøre Retningslinjene kjent i land som ikke er tilsluttet OECD, men som selv har eller tiltrekker seg betydelige utenlandske investeringer. Det er viktig at næringslivet der vet hva forventningene i Retningslinjene er. Blant annet har Myanmar vært prioritert i 2013/2014.

Det norske kontaktpunktet har prioritert møter og tiltak relatert til pågående eller avsluttede enkeltsaker, samt prosesser av spesiell interesse for norsk næringsliv, sivilsamfunn og fagforeninger. I 2013/2014 har Kontaktpunktet/Sekretariatet blant annet:

- Deltatt i felles møter for OECD Working Party on Responsible Business Conduct og de nasjonale kontaktpunktene i Paris
- Etter invitasjon fra OECD holdt presentasjoner i Myanmar sammen med OECD-sekretariatet og de britiske og italienske kontaktpunktene
- Deltatt i OECDs arbeidsgruppe for interessentdialog i olje-, gass- og utvinningsindustrien

Dialog med interessenter, inkludert urfolk, er et hovedtema i OECDs såkalte proaktive agenda. Foto: Plan Norge

- Deltatt i panel om kontaktpunktens rolle i utvinningsindustrien på et seminar organisert av Institute for Human Rights and Business (IHRB) og Storbritannias kontaktpunkt
- Etter invitasjon fra Kepler-Cheuvreux og tankesmien Affectio Mutandi, presentert Kontaktpunktets erfaringer fra NBIM-saken med investorer i Frankrike og i England
- Etter invitasjon deltatt i diskusjoner med Thun-gruppen av banker i Sveits, bl.a. om bankers aktsomhetsvurderinger

Kontakt oss

oecdncp@mfa.no
Norges OECD kontaktpunkt
Postboks 8114 Dep
N-0032 OSLO, Norge
www.ansvarlignæringsliv.no

NORGES
KONTAKTPUNKT

Kamilla H. Kolshus
Sekretariatsleder
khk@mfa.no
97 64 08 51

Mari Bangstad
Rådgiver
mari.bangstad@mfa.no
41 44 08 71

Amelie Lied Haga
Assistent (t.o.m. 31. mai 2014)
a.l.haga@student.jus.uio.no
93 01 86 81

For mer utfyllende informasjon, se vår årsrapport til OECD på www.ansvarlignæringsliv.no